

تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین: مطالعه ای توصیفی

هاجر باختری ابراهیم سرایی^{۱*}، رضیه جبریل زاده^۲

چکیده

هدف: وجود عقاید مذهبی تأثیر بسیاری بر استحکام بنیان خانواده داشته و پژوهش‌های فراوانی نیز وجود ارتباط معنادار بین دو نهاد مذهب و خانواده را تأیید می‌کنند. از آنجاکه فرهنگ غالب جامعه ایران از اسلام نشأت گرفته لذا هدف پژوهش حاضر مطالعه عواملی است که در سایه سبک زندگی اسلامی موجب سازگاری زوجین می‌شود.

مواد و روش‌ها: پژوهش کیفی حاضر با روش توصیفی و تحلیلی و باهدف تعیین تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین از منظر آیات و روایات صورت گرفته است که در حیطه پژوهش‌های کاربردی است.

یافته‌ها: باورهای دینی از سه بُعد معنا بخشی به زندگی، اجرای وظایف و تکالیف توسط اعضای خانواده و مواجهه با مشکلاتی که در خانواده پدید می‌آید، بر سازگاری زوجین اثر می‌گذارند.

نتیجه‌گیری: برخورداری زن و شوهر از باورهای دینی مستحکم، در تحکیم روابط اعضای خانواده تأثیر بسزایی دارد. باور و اعتقادات مذهبی نگرش فرد به هستی را معنادار نموده و در رفتارها وحدت رویه و آرامش را نمایان ساخته، زمینه پیشگیری و حل بسیاری از مشکلات را فراهم می‌کند.

کلیدواژه‌ها: اعتقادات و باورها، سازگاری زناشویی، سبک زندگی اسلامی

*۱. نویسنده مسئول، استادیار، گروه معارف اسلامی، دانشکده رفاه، تهران، ایران Bakhitari@refah.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد، گروه مشاوره خانواده، دانشکده رفاه، تهران، ایران.

مقدمه

گزینش سبک و شیوه زندگی و متعادل نمودن آن از جمله دغدغه‌های انسان امروزی است که با هجوم فرهنگ غربی رخ می‌دهد. این مسأله نه تنها منجر به بروز کشمکش‌های اخلاقی و رفتاری گردیده بلکه به علت ناسازگاری با فرهنگ اصیل اسلامی- ایرانی تلاطم‌هایی را به وجود آورده است. اسلام به عنوان دین اصیل و مبتنی بر فطرت، از آنجایی که خود منشأ معرفت انسانی است، برای تمام جنبه‌های زندگی افراد راهگشا بوده و برای عرصه‌های مختلف زندگی برنامه دارد. طبیعتاً ساحت حیات اجتماعی در این برنامه مغفول نمانده و برای جامعه بشری نیز سبک زندگی را تأمین می‌نماید.

تمامی ساحت‌های زندگی متأثر از انتخاب سبک زندگی بوده و نمی‌توان تأثیر این مسأله را در زندگی زناشویی نادیده گرفت. اگر شخصی سبک زندگی نامناسب داشته و باورها و اعتقادات غلطی بر وی حاکم باشد، شرایط مناسبی برای اطرافیان خود ایجاد نمی‌نماید و این مسأله نه تنها باعث سلب آرامش روانی شده، بلکه گاه آثار منفی و جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت. وجود باورهای دینی در زندگی زناشویی سبب می‌شود که زوجین در ازدواج خود احساس معنا داشته و از اعتقادات مذهبی در جهت تعمیق رابطه بهره بگیرند. این معنایابی سبب می‌شود تا ازدواج را چیزی فراتر از ازدواج و رابطه زن و شوهری تلقی کنند.

از آنجایی که سبک زندگی، همه عادات و روش‌های تعاملی فرد با دیگران را، متأثر از خود می‌نماید، نقش مؤلفه باور و اعتقاد در سبک زندگی معنادار می‌شود. نوع تعامل انسان با هستی که متأثر از نوع نگاه هستی‌شناختی وی بوده در واقع همان باور و اعتقادی است که فرد در حیات خود برمی‌گزیند. افرادی که با نگاه هستی‌شناسی به پدیده‌ها می‌نگرند و به دنبال یافتن حقیقت وجودی هستند، خداوند و اجرای فرمان‌ها الهی او را مهم‌ترین اولویت زندگی خود قرارداده و در

انجام هر کاری صرفاً به دنبال یافتن تقرب می‌باشند. این نگاه سبب می‌شود تا ایمان و اعتقاد به خداوند در زندگی زناشویی ظهور یابد. اگر زوجین چنین نگاهی داشته باشند و این سبک زندگی در رفتار، عادات و افکار آنان نهادینه شده و اجرایی شود، رضایت از زندگی زناشویی به بالاترین میزان خود خواهد رسید. نهادینه شدن این باورها از آن رو حائز اهمیت است که ممکن است فرد باورهای مذهبی قوی داشته باشد ولی به دلیل عدم رسوخ و سطحی بودن، صرفاً در مرحله باور باقی‌مانده و در عرصه‌های مختلف زندگی بروز و ظهوری نداشته باشد. چنین فردی علیرغم اعتقاد، آن را در ارتباط زناشویی خود به کناری وانهادده و عملاً نشانی از این تفکر در رفتار و اعمال او دیده نشود.

انتخاب سبک زندگی تحت تأثیر باورها و اعتقاداتی است که فرد آن را پذیرفته، این اعتقادات و باورها درونی شده و بر اساس آن نحوه برخوردها، رفتارها و سایر تعاملات خویش جهت می‌گیرد. طبیعتاً هر مواجهه‌ای در زندگی متأثر از باورها و اعتقادات فرد است. برای داشتن سبک زندگی ایدئال و متعالی، ناگزیریم قبل از هر چیز بنیان‌های فکری خویش را در جهت آن بنا کنیم لذا در این پژوهش درصددیم تا با واکاوی نقش باورها و اعتقادات، تأثیر این مؤلفه را در سبک زندگی مورد بررسی قرار دهیم.

روش پژوهش

پژوهش حاضر مبتنی بر استقراء در آیات و روایات بوده و روش آن توصیفی-تحلیلی است.

داده‌ها؛ آیات و روایات اسلامی که در حوزه باور و اعتقاد وجود دارند.

روش: تحلیل، تعبیر و تفسیری که مبتنی بر تفسیر آیات و یا تحلیل مفهوم روایت مورد استفاده قرار بوده و در نهایت گزارش جمع‌بندی از آیات و روایات که مورد مطالعه را تعمیق

می‌بخشد.

برای یافتن مقالات و پژوهش‌های انجام شده از پایان‌نامه‌های کتابخانه دانشگاه الزهرا و کتب و مقالات پژوهشکده حوزه و دانشگاه استفاده شد. جستجو با کلیدواژه‌های (سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، سازگاری زناشویی، مؤلفه‌های دین و...) بوده و مطالب موردتحقیق و دسته‌بندی قرار گرفت.

تعریف مفاهیم کلیدی پژوهش

سبک زندگی در لغت

سبک زندگی، متشکل از دو واژه "سبک و زندگی" است که دو بار معنایی مختلف دارد. معنای لغوی کلمه زندگی روشن و مبرهن است، ولی در تعریف کلمه سبک در لغت‌نامه‌های مختلف، معانی گوناگونی ذکر گردیده است. اهرچند معنای آن، حکایت از ریشه در کاربرد این واژه در علوم مختلف دارد. در ادبیات فارسی، واژه سبک در جریان معنایی خود، ابتدا و البته به صورت غالب در سبک‌شناسی ادبی و هنری به کار گمارده شده، ولی باگذشت زمان در حوزه‌های دیگر نیز دیده شد. این کلمه به معنای طرز، شیوه، روش، طرز خاصی از نظم یا نثر، گداختن چیزی پس از ریختن، در متون مختلف بکار رفته است. (۱). در زبان عربی، این واژه از مصدر ثلاثی مجرد اخذ شده و در سه معنای متفاوت دیده می‌شود: ۱. نقره را گداخت و در قالب ریخت (۲)؛ ۲. سخن را اصلاح و نیکو کرد؛ ۳. تجربه‌ها وی را آزمود (۳)؛ اما امروزه در زبان عربی از مترادف اسلوب برای معنای سبک بهره می‌برند (۴).

اصطلاح "سبک زندگی"

فاضل قانع در کتاب سبک زندگی بر اساس آموزه‌های اسلامی، سبک زندگی را مجموعه رفتارها و الگوهای کنش افراد می‌داند که معطوف به ابعاد هنجاری و معنایی زندگی

اجتماعی بوده و بر ماهیت و محتوای خاص تعاملات و کنش‌های اشخاص در هر جامعه‌ای دلالت می‌نماید و بیانگر اغراض، نیات، معانی و تفاسیر فرد در جریان عمل روزمره است. همچنین علاوه بر آن نشان‌دهنده کم و کیف نظام باورها و ارزش‌های افراد نیز هست. (۵). سبک زندگی شرایطی را فراهم می‌آورد تا درک بهتری از زندگی داشته باشیم، احساسات خود را نه تنها درباره اینکه ما هستیم بلکه در مورد زندگی و ارتباط مردم با خود پرورش داده و اکاوی کنیم. در واقع سبک زندگی، فرصت‌هایی را رقم می‌زند که بتوان زندگی را تحت کنترل قرارداد. اگرچه طبیعی است که هیچ‌کس نمی‌تواند زندگی را به طور کامل تحت کنترل خود قرار دهد ولی در عمل، می‌توان تا حدودی امور را تحت کنترل داشته و آنچه مدنظر است، به دست بیاوریم. از اتفاقات بدی که امکان وقوع دارد، جلوگیری نموده و موقعیتی را به وجود آوریم تا بتوانیم راه درست زندگی‌مان را تشخیص دهیم.

سازگاری زناشویی در لغت

سازگاری زناشویی از دو واژه سازگاری و زناشویی ترکیب یافته است. در لغت‌نامه دهخدا سازگاری به موافقت در کارها، سازواری، عمل سازگار، سازگار بودن، سازندگی، سازش، وفق، وفاق و توافق معنا شده است (۱). یالیم (۲۰۰۷ م) منشأ واژه سازگاری را علم زیست‌شناختی می‌داند. این مفهوم در زیست‌شناختی به عناصر بیولوژیکی اشاره می‌نماید و به حیات و زندگی انواع موجودات و تسهیل آن اشاره داشته و نه فقط انسان‌ها و بلکه حیوانات و نباتات و به‌طورکلی هر موجودی که زنده است را نیز در برمی‌گیرد. ولی این مفهوم در دانش‌های دیگر مثل روانشناسی و جامعه‌شناسی مورد استفاده فراوانی قرار گرفته است (۶). واژه زناشویی نیز، به معنای ازدواج، برقراری رابطه زن و شوهری آمده است. (۷)

سازگاری زناشویی در اصطلاح

برخی سازگاری زناشویی را جنبه عینی رضایت دانسته و وقایع قابل مشاهده بین همسران را از مصادیق آن ذکر می‌کنند. از نگاه این دسته، سازگاری زناشویی به شرایطی اطلاق می‌شود که در آن زوجین در اکثریت شرایط، از یکدیگر احساس رضایت داشته و از زندگی باهم احساس خوشبختی می‌کنند (۸). چودهاری و پاتل (۲۰۰۹ م) سازگاری زناشویی را به معنای پیشرفت دوتایی در ازدواج می‌دانند. مبنای تشکیل یک خانواده، ازدواج و به هم پیوستن دو بزرگسال با دو جنسیت مذکر و مؤنث است. اولین وظیفه این زوج، سازگاری و تفاهم با یکدیگر است. همانندی و شباهت‌های هر دو نفر باهم باعث گرایش مشترک به زندگی می‌شود؛ اما با همه این‌ها، آن‌ها دو شخصیت متفاوت و با ویژگی‌های منحصر به فرد می‌باشند و در واقع هرکدام خلق و خو، عواطف، انگیزه و ارزش‌های مختص به خود را دارا می‌باشند. برای سازگاری زوجین باهم، باید قسمتی از تمایلات و عقاید شخصی خود را درگذشت زمان کنار بگذارند ولی هرکدام از زوجین باید یک دایره حقوق و تمایلات شخصی برای دیگری قائل باشد.

سازگاری زناشویی در تداوم و پایداری یک زندگی مشترک تأثیر بسزایی داشته و سبب کنترل اختلاف افراد متأهل، شده تا مشکل را حل کنند. (۹). و توافقی نسبی بین زوجین بر سر موضوعاتی مهم، ایجاد کرده و تقسیم وظایف بین یکدیگر و فعالیت‌های مختلف و بروز احساسات و عواطف به همدیگر را محقق می‌کند. همچنین مفهوم سازگاری می‌تواند به معنای بررسی موضوعاتی مثل توافق در تصمیم‌گیری‌ها، مؤثر بودن کارکرد خانواده، خوشبختی در ازدواج، رضایت از ازدواج، ارتباط همراه با رضایت متقابل و سازگاری جنسی باشد.

باور و اعتقاد در لغت

در فرهنگ ایران باستان باور در لغت به معنای قبول،

تصدیق سخن، برهان قاطع، قبول داشتن، ذکر شده و اصل این کلمه از ریشه «ور» به معنای برگزیدن و برتری دادن و گرویدن قید گردیده است. (۱۰). همچنین این واژه بازشناختن و اعتقاد داشتن نیز معنی می‌دهد و کلمه واور پهلوی و باور پارسی از ریشه «ور» پهلوی اشتقاق یافته است. «باور» در کتب لغت به معنای ایمان، تصدیق کردن، راست پنداشتن، قبول داشتن و استوار داشتن، آمده است (۱). اعتقاد در لغت به معنای باور داشتن، گرویدن به یک دین، باور، گروه، آمده است (۷).

باور و اعتقاد در اصطلاح

باور یا اعتقاد وضعیتی در ذهن است که با وجود آن، فرد فکر می‌کند که چیزی درست است، بدون توجه به اینکه آیا شواهد تجربی‌ای یا دلایل عقلی و منطقی‌ای وجود دارد یا نه که با قطعیتی که بر حقایق مسلم دیگری مبتنی باشد، ثابت کند که آن چیز درست است. یکی دیگر از راه‌های تعریف باور، آن را به مثابه بازنمایی ذهنی از یک نگرش مثبت جهت‌گیری‌دار به سمت محتمل دانستن حقیقی بودن چیزی تعریف می‌کند. (۱۱) در واقع اعتقاد به حالتی اطلاق می‌گردد که ما چیزی را راست و درست می‌دانیم. در این معنی، اعتقاد به چیزی نیازمند تأمل در مورد آن چیز نیست. در نهایت باید گفت مؤلفه‌های اعتقادی به مفاهیم درونی شده‌ای اشاره دارد که خود مستقیماً وظیفه رفتاری نیستند، اما در لایه‌های زیرین شناختی و عاطفی حضور دارند و به صورت خودآگاه یا ناخودآگاه نقش تعیین‌کننده‌ای در رفتارهای انسان دارند (۱۲).

پیشینه پژوهش

تحقیقات و پژوهش‌های فراوانی درباره سبک زندگی انجام شده که می‌توان به تحلیل گفتمان سبک زندگی دینی (اسلامی) در اندیشه مقام معظم رهبری ابوالفضل احمدی،

تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین: مطالعه ای توصیفی

دین و سبک زندگی مهدوی کنی، مفهوم‌شناسی سبک زندگی اسلامی زهرا منگالی، رابطه سبک زندگی اسلامی با شادکامی در رضایت از زندگی دانشجویان شهر اصفهان کجباف، طرح نظریه سبک زندگی بر اساس دیدگاه اسلام و ساخت آزمون بک زندگی اسلامی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن کاویانی، آرانی، سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن کاویانی، سبک زندگی بر اساس آموزه‌های اسلامی فاضل قانع، بررسی سبک زندگی اسلامی از منظر حیات طیبه در قرآن رجب نژاد و ... اشاره نمود. آنچه این تحقیق را از موارد مشابه متمایز می‌سازد آن است که در این پژوهش صرفاً مؤلفه باور و اعتقاد از منظر آیات و روایات مورد بررسی و مذاقه قرار گرفته است.

پیشینه واژه سبک زندگی اسلامی

موضوع سبک زندگی در دین اسلام به ۱۴۰۰ سال پیش بازمی‌گردد و با عنوان‌های گوناگون در متون دینی از آن نام برده شده است. همچنین در قرآن مجید و روایات دینی از پیامبر اعظم (ص) و ائمه معصومین (ع) درباره زندگی سعادت‌مند، زندگی صالح و تشویق انسان‌ها به اجرای احکام دینی در تمام مراحل زندگی در متون اسلامی وجود دارد. واژه سنت یا سبک زندگی که در ابتدا توسط مسلمانان و از شیوه زندگی کردن پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم گرفته شده بود، در سال (۱۹۲۹ م) توسط فردی به نام آلفرد آدلر در غرب بازمی‌یابی شده و نسبت به نظریه‌هایی که در جامعه‌شناسی، علوم اجتماعی و مردم‌شناسی از آن مطرح شده، تعاریف مختلفی پیدا کرده است (۱۳).

این اصطلاح کم‌کم در روان‌شناسی و جامعه‌شناسی و سپس در دیگر قسمت‌های علوم انسانی رایج شد و بسیار زیاد مورد توجه محققان و دانشمندان قرار گرفت (۱۴).

در ایران نیز با توجه به اهمیت زیاد سبک زندگی و پافشاری‌های مقام معظم رهبری در این باره، محققان به این

مطلب توجه ویژه داشته باشند و از دیدگاه‌های مختلف آن را مورد بررسی قرار دهند (۱۵). به لحاظ ریشه‌یابی، درباره منشأ سبک زندگی به هیچ‌عنوان توافق تجربی و مفهومی، وجود ندارد. ولی در حوزه جامعه‌شناسی فقط رفتار و روحیه جمعی ملاک سبک زندگی است. در حوزه روانشناسی نیز به‌غیر از رفتارها، از ارزش‌ها و نوع نگرش‌ها عنوان شده است. هویت انسان‌ها در زندگی اجتماعی شکل می‌گیرد و از طریق سبک زندگی هویت انسان نمایان می‌شود (۱۳).

نقش باور و اعتقاد در سبک زندگی

تعقل، خردورزی و انتخاب اعتقاد صحیح در زندگی هر فردی، بسیار حائز اهمیت است؛ زیرا انتخاب یک عقیده در سرنوشت و اعمال انسان اثرگذار است. تفاوت عملکرد افراد ناشی از اعتقاد و تفکر آن‌هاست. اگر باورهای انسان در زندگی و به‌ویژه در خانواده صحیح و مطابق با خواسته‌های خالق هستی باشد، زندگی او هم در مسیر صحیح و کارآمدی قرار خواهد گرفت و اگر بینش‌های نادرست، جهت دهنده زندگی فرد باشد، زندگی را به بی‌راهه برده، آن را ناکارآمد می‌سازد. (۱۶) از این‌روست که اسلام بیش از هر چیز به اصلاح شناخت و بینش‌های انسان اهمیت می‌دهد و برترین افراد را از نظر ایمان کسانی می‌داند که از نظر شناخت بر دیگران برتری دارند. (۱۷) زیربنای همه جهت‌گیری‌های انسان در زندگی، عقاید و باورهای اوست؛ بنابراین عقیده، بالاترین نقش را در زندگی فردی و اجتماعی انسان دارد. دین یکی از مهم‌ترین عوامل سازنده سبک زندگی است. احکام و دستورات دین و معنویت، می‌تواند بر سبک زندگی افراد تأثیرگذار باشد و همچنین زمینه رشد و شکوفایی افراد را موجب شود. (۱۸).

دین تأثیرات مختلفی بر سبک زندگی می‌گذارد. موجب شناخت انسان و جهان پیرامونش و سبب برانگیخته شدن احساساتی مانند ایمنی، رضایت، ترس، احترام، گناهکاری و

مؤلفه باورها و عقاید در سبک زندگی اسلامی

باورها و نگرش‌ها جزء مستقیمی از وظایف زندگی نمی‌باشند، ولی در لایه‌های پنهانی عاطفی و شناختی موجودند و به شیوه خودآگاه و ناخودآگاه، نقش مهمی در رفتار آدمی دارند. برای مثال، باور عمیق واقعی به اینکه خداوند بزرگ، همیشه و در همه‌جا حاضر و ناظر بر رفتار و اعمال است و اعمال ما را می‌بیند و به این رفتارها رسیدگی می‌کند، قسمتی از باورها و نگرش‌های انسان مسلمان است. این باورهای عمیق واقعی می‌توانند جزئی از هستی شناختی، انسان‌شناختی و خدا شناختی باشند. نگرش به معنای روشی نسبتاً پایدار در فکر ما و احساس ما و رفتار ما نسبت به افراد، گروه‌ها، اجتماع و یا مقداری وسیع‌تر و هرگونه اتفاق در زندگی فرد، است؛ و در واقع به نظر می‌آید، نگرش، نقش نرم‌افزاری را برای سایر مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی دارد. در فرهنگ اسلامی، نگرش‌های مختلفی را می‌بینیم که بعضی از آن‌ها نقشی اصلی و بعضی دیگر نقشی فرعی دارند. نگرش ایمانی و اعتقادی از مهم‌ترین نگرش‌ها و در مفهوم سبک زندگی اسلامی نقشی بسیار پراهمیت داشته و معیار سنجیدن سبک زندگی اسلامی است (۲۲). این مؤلفه دارای عناصر زیر است:

ایمان به خدا

در رأس اعتقادات دینی، ایمان به خدا و یکتاپرستی است. توحید و خدایپرستی باعث هدفمند شدن بینش انسان به تمام هستی و زندگانی شده و باعث رفتار آرامبخش و منسجم در عملکردها می‌شود. ایمان به خدا همه رفتارها و زندگی خانوادگی را در مسیر یکتاپرستی یعنی به دست آوردن رضایت خداوند جهت می‌دهد. فردی که خدا را نظاره‌گر اعمال و از رگ گردن به خود نزدیک‌تر می‌بیند سعی می‌کند در مواجهه با افراد خانواده و عمل به تکالیف خانوادگی، رضایت خدا را جلب کند. با نگاهی اجمالی به عادل بودن خداوند و اینکه هیچ‌گونه

... می‌شود. به جهت دارا بودن دسته‌ای از قوانین، ارزش‌ها و هنجارهای رفتاری، درست‌ترین الگوی زندگی را برای انسان‌ها تبیین می‌نماید. باعث خلاقیت فرد شده، بر روی او تأثیر می‌گذارد و او را در برابر محدودیت‌هایی که وراثت و محیط ایجاد کرده توانمند یا ناتوان می‌کند. دین دارای نهادهای اجتماعی و جمعی نسبتاً منسجمی از پیروان خود است؛ و درنهایت، معمولاً شناختی لایه‌لایه و عمیق از جهان ارائه می‌دهد و می‌تواند در ایجاد عادت‌واره‌ها، سلیقه زیباشناسی و درنتیجه در سبک‌های زندگی، نقش ایفا کرده و جدای از سبک‌های زندگی دینی در شکل‌گیری سایر سبک‌های زندگی نیز دخیل باشد (۱۳).

مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی

هر مذهب و مکتبی، سبکی را برای زندگی به انسان‌ها ارائه می‌دهد و مدعی این است که جامعه خوب و زندگی درست درنتیجه سبک زندگی‌ای به دست می‌آید که آن‌ها گفته‌اند. بین انسان و خداوند، عهدی است که پاسداشت آن، درهای معنوی را به سوی انسان باز می‌کند و انسان را به روش زندگی نوین و اسلامی، راهنمایی می‌کند تا موجب سعادت انسان دنیا و آخرت بشود (۱۹). با ارزش‌ترین نوآوری سبک زندگی اسلامی این است که به آموزه‌های اسلامی و کلیت اسلام توجه شده و سبک زندگی اسلامی با همه زندگی انسان‌ها و جنبه‌های مختلف آن در ارتباط است (۲۰).

مؤلفه‌های سبک زندگی اسلامی عبارت‌اند از: مؤلفه اجتماعی، مؤلفه اخلاق، مؤلفه خانواده، مؤلفه سلامت، مؤلفه عبادی، مؤلفه تفکر و علم، مؤلفه دفاعی امنیتی (۲۱). با توجه به اهمیت و نقش تأثیرگذار مؤلفه باورها و عقاید، در ادامه به‌طور مبسوط این مؤلفه را از منظر آیات و روایات موردبحث و بررسی قرار می‌دهیم.

ظلمی در حق بنده‌اش نمی‌کند و همچنین حق هیچ‌کدام از موجودات را ضایع نمی‌کند باعث می‌شود فرد بتواند رفتارهای خود را در قبال خانواده مهار کند (۲۲). مؤلفه‌های خداباوری شامل باور به توحید، معرفت الهی، افعال، اسما و صفات پروردگار، اثبات وجود خدا و کلام الهی به شرح ذیل بیان شده است:

توحید

بنیادی‌ترین اصل اعتقادی، توحید است. امام رضا (ع) توحید را نصف دین و سؤال از آن را اولین پرسش پس از مرگ ذکر می‌فرمایند در روایاتی از امام رضا (ع) نقل شده: «مذنبوا أهل التوحید لا یخلدون فی النار و یخرجون منها و الشفاعة جایزه لهم» گناهکاران از اهل توحید در جهنم جاودانه نمی‌شوند و از آن خارج می‌شوند و شفاعت پاداشی برای آنان است (۲۳) این حدیث از امام رضا (ع)، حاکی از پاداش شفاعت است که از سوی پروردگار شامل حال افراد موحد می‌شود؛ در مقابل، کسانی که به یگانگی خداوند اعتقاد ندارند، برخلاف سایرین، بدون محاسبه وارد دوزخ می‌شوند نکته حائز اهمیت در موضوع توحید آن است که گستره سخن از این اصل اعتقادی باید در حد شناخت مخاطبان باشد و پروردگار پرهیز شود و تنها به وصفی اکتفا شود که خداوند خود را به آن وصف کرده است (۲۴)

معرفت الهی

برای تحقق معرفت، دو نوع شناخت متصور است. اول، شناخت حضوری که بدون وساطت مفاهیم ذهنی است و دیگری، شناخت حصولی که به وسیله مفاهیم عقلی حاصل می‌شود. امام رضا (ع) معرفت خدا را سرآغاز دین، رأس علم و اولین عبادت معرفی کرده‌اند که البته شناخت خویشتن،

آگاهی از عناصر آفرینش و تنوع موجودات، برخی از راه‌های کسب این معرفت است. در مقابل، کثرت گناهان به عنوان عامل بازدارنده معرفت پروردگار محسوب می‌شود (۲۴)

خَرَجَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عِلیُّ عِلیُّ اصْحَابِهِ فَقَالَ اٰیُّهَا الْیَاسُ اِنَّ اللّٰهَ جَلَّ ذِكْرُهُ مَا خَلَقَ الْعِبَادَ اِلَّا لِيَعْرِفُوْهُ فَاِذَا عَرَفُوْهُ عِبَدُوْهُ فَاِذَا عِبَدُوْهُ اسْتَعْبَدُوْا بِعِبَادَتِهِ عَنْ عِبَادَةِ مَا سِوَاهُ فَقَالَ لِهٖ رَجُلٌ یَا اَبْنَ رسول اللّٰه یأبی اُنْتَ وَ اُمّی فَمَا مَعْرِفَةُ اللّٰهِ قَالَ مَعْرِفَةُ اَهْلِ کُلِّ زَمَانٍ اِمَامُهُمُ الَّذِی یَجِبُ عَلَیْهِمْ طَاعَتُهُ. (۲۵)

امام صادق «ع» فرمود: حسین بن علی «ع» نزد یاران خود آمد و گفت: ای مردم! خدای متعال، بندگان را جز برای اینکه او را بشناسند نیافرید؛ پس چون او را بشناسند پرستش او می‌کنند و چون او را بپرستند از پرستش جز او بی‌نیاز می‌شوند. مردی به او گفت: ای پسر پیامبر، پدر و مادرم فدای تو باد! معرفت و شناخت خدا چیست؟ گفت: اینکه اهل هر زمان، امام خود را که اطاعت او واجب است بشناسند. چون خدای متعال بندگان را برای آن آفرید که او را بشناسند و بپرستند و راهنمایی برای این شناخت و پرستش قرارداد. آنان پیامبران و جانشینان پیامبران هستند و در عصر امامت، ائمه طاهرین روح ما می‌باشند. این است که حضرت امام حسین «ع» در پاسخ این پرسش: «شناخت خدا چیست» می‌گویند: «شناخت امام خود از سوی اهل هر زمان...»

در بعضی ادعیه آمده است: «اللّٰهُمَّ عَرِّفْنِیْ نَفْسِکَ فَاِنِّکَ اِنْ لِمَ تَعْرِفْنِیْ نَفْسِکَ لِمَ اَعْرِفُ نَبِیِّکَ اللّٰهُمَّ عَرِّفْنِیْ رَسُوْلَکَ فَاِنِّکَ اِنْ لِمَ تَعْرِفْنِیْ رَسُوْلَکَ لِمَ اَعْرِفُ حُجَّتِکَ اللّٰهُمَّ عَرِّفْنِیْ حُجَّتِکَ» (۲۶)

مفهوم کلی این دعا این است که از طریق معرفت النبوی راه به معرفه الله و معرفت الامام پیدا می‌شود. برخی قایلند معرفت کامل آن است که انسان ابتدا خدا را بشناسد و قبل از این شناخت پیامبر را بشناسد، اما معرفت غیر کامل این است که انسان ابتدا امام را بشناسد و سپس خدا را. همه مردم

به معرفت راه دارند، اما اندکی از افراد به معرفت کامل دست می‌یابند، اگر «معرفت الامام» حاصل شد «معرفت الله» نیز به دست می‌آید.

افعال الهی

فاعل حقیقی در همه افعال خداست. هر فعلی که در عالم هستی تحقق یابد، با حذف جنبه‌های نقص و جهات عدمی، فعل خداوند سبحان است (۲۷) اگرچه باور به اینکه ابتلا نوعی امتحان الهی با دادن محنت و درد و محدودیت در اعطای نعمت به منظور آشکار شدن درون انسان‌ها و مشخص شدن فرد قابل و شایسته است و چنین باوری در جای خود می‌تواند انسان را در اتخاذ شیوة رفتاری متناسب یاری رسانده تا از بیتابی و ناسپاسی پرهیزکرده و تسلیم امر پروردگار باشد؛ اما با این حال، بنا به فرموده امام رضا (ع) تنها تعداد محدودی در آزمون الهی موفق می‌شوند. از دیگر افعال الهی به معنای پدیدار کردن امری برای مردم است که در گذشته برایشان پنهان بوده؛ البته خداوند آن را از ازل می‌دانسته، ولی برای مدتی آن را از مردم مخفی کرده است. امام رضا (ع) باور به بدا توسط همه انبیای الهی را امری مسلم و قطعی می‌داند مشیت و ارادة خداوند، قضا و قدر الهی و محو اثبات، برخی از افعال الهی است که باور به آن در چگونگی زندگی فرد مسلمان تأثیرگذار بوده و در فرمایش‌های امام رضا (ع) مورد توجه واقع شده است. (۲۸)

ایمان به رسالت انبیا و امامت امامان

ایمان به رسالت انبیا و امامت امامان یکی دیگر از باورهای دینی است که از ارکان دینی محسوب می‌شود، معتقد بودن به رسالت انبیا و امامان که از سوی پروردگار جهانیان به عنوان فرستاده الهی در تاریخ نام نهاده شدند و همچنین اعتقاد به امامت که به عنوان جانشین پیامبران الهی در مذهب شیعه

می‌باشند نیز به معنای معتقد بودن به رسالت انبیا و امامان است (۲۹).

در برخی روایات اهداف بعثت پیامبران الهی بیان شده است از جمله حضرت امام علی . علیه السلام در خطبه اول نهج البلاغه تجدید میثاق فطری میان انسان و خدا: «لَيْسَتْ أَدْوَاهُمْ مِثَاقِ فِطْرَتِهِ». یادآوری نعمت‌های الهی بر بشر: «و يُذَكِّرُهُمْ مِنْ سِيِّئَاتِهِمْ». تبلیغ احکام الهی و احتجاج بر آدمیان: «و يَحْتَجُّوا عَلَيْهِمْ بِالْبَيِّنَاتِ». شکوفا ساختن عقول بشر: «و يُبَيِّرُوا لَهُمْ دِفَائِنَ الْعُقُولِ». نشان دادن نشانه‌های قدرت الهی در جهان آفرینش به آنان: «و يَرَوُهُمْ آيَاتِ الْمُقَدَّرَةِ مِنْ سِقْفِ فَوْقِهِمْ مَرْفُوعٍ وَ مِهَادٍ تَحْتَهُمْ مَوْضُوعٍ...». هدف بعثت عنوان فرموده است.

همچنین در خطبه ۱۴۴ نهج البلاغه اتمام حجت بر بشر: «لَيْلًا تَجِبُ الْحُجَّةُ لَهُمْ بِتَرْكِ الْأَعْزَارِ إِلَيْهِمْ». نیز در زمره اهداف بعثت انبیاء بشمار آمده است.

در حدیثی از امام صادق . علیه السلام . درباره فلسفه بعثت پیامبران سؤال شد، آن حضرت در پاسخ فرمود: «ما به وجود خدای حکیم عقیده داریم، خداوند جسم نیست تا انسان‌ها با مشاهده او، با او گفتگو کنند و راه هدایت را از او فراگیرند و نیز همه انسان‌ها این شایستگی را ندارند که از طریق وحی با خداوند ارتباط برقرار کنند. بدین جهت، باید خداوند سفیرانی داشته باشد که آنچه خیر و صلاح بشر را برآورده می‌کند، به آنان بیاموزند و آنان، پیامبران الهی اند». (۳۰)

اصل همانندسازی که به معنای تقلید و الگو گیری از کودکی در فرد وجود دارد، اصل اساسی یادگیری بوده و از میان روش‌های مختلف، یادگیری و مشاهده الگو، از مؤثرترین و نتیجه‌بخش‌ترین روش‌ها است (۳۱). با توجه به این اصل، انسان می‌کوشد تا با الگو گیری از اسوه و نمونه‌ای که مورد تأیید است اعمال و کردارش را منطبق نماید. به صراحت قرآن کریم «ان فی رسول الله لکم اسوه حسنه» اعتقاد به این اصل و

تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین: مطالعه ای توصیفی

باورمندی به امامت، می تواند در جهت بهبود کیفیت زندگی نقش مؤثری را ایفا نماید. در زمینه چگونگی روابط اعضای خانواده و نوع رفتارها نیز، پیروی و همانندسازی با انسان هایی که تعالیم دین به طور کامل در آن ها تجلی یافته ضروری است. از آنجاکه افراد برای چگونگی رفتار و برخورد مناسب در خانواده نیازمند نمونه های عینی رفتاری در همه ابعاد زندگی هستند، خواه ناخواه به سوی چنین الگوهایی کشیده می شوند. از این رو ارائه نمونه های مناسب برای کارهای بهتر، افراد و خانواده ها و رویارویی با مسائل زندگی سودمند خواهد بود. در این باره قرآن افرادی را که به دنبال کمال معنوی هستند دعوت می کند که پیامبر را به عنوان الگوی نیکو در زندگی قرار بدهند. (۲۲).

اعتقاد به زندگی پس از مرگ

اعتقاد به زندگی بعد از مرگ، حساسی اعمال در روز قیامت و پاداش و مجازات افراد بر اساس رفتارهایشان، در همه ابعاد زندگی تأثیر می گذارد؛ چون زندگی را هدف دار نموده که خود عاملی در رفع تنش های خانوادگی است بخشی از مشکلات و اضطراب ها و نگرانی ها در اثر احساس بی هدفی و پوچی در زندگی است. اعتقاد به زندگی اخروی، خانواده را متوجه اهداف عالی و پایداری می کند که موجب پیوند عمیق تر اعضای خانواده می شود، دیده می شود در خانواده های برخوردار از این باور با وجود مشکلات شدید مانند معلولیت ها، افراد سال های متمادی از هم حمایت عاطفی کرده و احساسی رضایت بخش از زندگی دارند.

این باور در افراد انگیزه ایجاد نموده و باعث تشویق آنان می شود در آیات قرآن و کلمات اولیای دین علیهم السلام به پاداش ها و نعمت های بسیار لذت بخشی اشاره شده که در ازای انجام وظایف الزامی و غیر الزامی خانوادگی به فرد داده می شود. (مانند آیه ۷۰-۷۲ سوره مبارکه زخرف) از طرفی باور به معاد در مقابله مناسب با مشکلات نقش

فراوانی دارد. خانواده ای که به فقدان عزیزی یا معلولیت شدید یا مشکلات شدید اقتصادی دچار می شود، در محدوده زندگی دنیوی بهترین چیزی که فرد را در رویارویی با مشکل و کسب آرامش روانی کمک می کند باور به معاد و پاداش های اخروی تحمل این سختی هاست.

در روایات مختلف نقش این باورمندی در نحوه تعامل فرد مشهود است: «وَرَوَى أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْإِنصَارِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ اثْبَلَى فِي آخِرِهِ بِضَعْفِ الْهَرَمِ وَ الْعَجْزِ فَرَّزَهُ مُحَمَّدٌ بْنُ عَلِيٍّ الْبَاقِرُ عَ فَسَأَلَهُ عَنْ حَالِهِ فَقَالَ أَنَا فِي حَالَةٍ أَحَبُّ فِيهَا الشَّيْخُوخَةَ عَلَى الشَّبَابِ وَ الْمَرَضَ عَلَى الصِّحَةِ وَ الْمَوْتَ عَلَى الْحَيَاةِ فَقَالَ عَ أَمَا أَنَا يَا جَابِرُ فَإِنَّ جَعَلَنِي اللَّهُ شَيْخًا أَحَبُّ الشَّيْخُوخَةَ وَإِنْ جَعَلَنِي شَابًا أَحَبُّ الشَّيْثُوْبَةِ وَإِنْ أَمْرَضَنِي أَحَبُّ الْمَرَضِ وَإِنْ شَفَانِي أَحَبُّ الشِّفَاءِ وَ الصِّحَةَ وَإِنْ أَمَاتَنِي أَحَبُّ الْمَوْتِ وَ إِنِ ابْتَقَانِي أَحَبُّ الْبِقَاءِ». (۳۲)

جابر بن عبدالله انصاری در اواخر عمرش به ضعف پیری و ناتوانی مبتلا شده بود. امام باقر (ع) به دیدارش رفت و احوالش را پرسید، جابر گفت: من در حالی هستم که پیری را بر جوانی و بیماری را بر سلامت و مرگ را بر زندگی ترجیح می دهم. امام باقر (ع) فرمود: ای جابر! من این چنین نیستم که چیزی را بر چیز دیگر ترجیح دهم، پس اگر خدا مرا پیر کند پیری را دوست دارم، اگر جوان قرار دهد جوانی را دوست دارم، اگر مرا مریض کند بیماری را دوست دارم، اگر شفایم دهد شفا و سلامت را دوست می دارم، اگر بمیراند مردن را دوست می دارم و اگر زنده نگه دارد زندگی را دوست می دارم. خلاصه آنچه را که خداوند بخواهد تسلیم او هستم.

آثار و نتایج مؤلفه باور و اعتقاد در سبک زندگی

در خانواده ای که مؤلفه باور و اعتقاد به مبانی توحیدی که در قسمت های پیشین مقاله گذشت پررنگ تر است آثار و نتایجی را می بینیم که در خانواده فاقد این نگاه مشاهده

نمی‌شود. در واقع سازگاری زوجینی که هردو باور توحیدی دارند نسبت به زوجی که سبک زندگی اسلامی را انتخاب نکرده‌اند تفاوت‌های قابل‌تأملی دارد. از جمله مواردی که می‌توان به آن اشاره نمود و دو خانواده را باهم مقایسه کرد موارد ذیل است:

خوش‌بینی

همان اندازه که سوءظن مایه ویرانی جامعه و بدبختی انسان‌ها و تشیت کارها و ناراحتی روح و جسم است، حسن ظن، مایه آرامش وحدت است. از این رو در احادیث بسیاری، حسن ظن نسبت به مردم مورد تأکید فراوان قرار گرفته است: امیر مؤمنان علی (علیه‌السلام) در حدیثی می‌فرماید: «حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ إِفْضَلِ السَّجَايَا وَاجْزَلِ الْعَطَايَا»؛ (حسن ظن از بهترین صفات انسانی و پربارترین مواهب الهی است). (۳۳-۳۴) آن حضرت در حدیث دیگری می‌فرماید: «حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ إِحْسَنِ الشَّيْمِ وَإِفْضَلِ الْقِسْمِ»؛ (حسن ظن از بهترین خوی‌ها و برترین بهره‌ها است). (۳۵).

در روایت دیگری امام علی (علیه‌السلام) می‌فرماید: «حُسْنُ الظَّنِّ يَخْفِفُ الْهَمَّ وَ يَنْجِي مِنَ تَقْلِيدِ الْإِثْمِ»؛ (حسن ظن اندوه را سبک می‌کند و از آلوده شدن به گناه رهایی می‌بخشد). (۳۶) آن امام در حدیث دیگری حسن ظن را مایه آرامش معرفی فرموده‌اند: «حُسْنُ الظَّنِّ رَاحَةٌ لِقَلْبٍ وَ سَلَامَةٌ لِلدِّينِ»؛ (حسن ظن مایه آرامش قلب و سلامت دین است). (۳۷) حسن ظن عاملی برای جلب محبت مردم معرفی شده است: قال امیرالمؤمنین (ع) «مَنْ حَسَنَ ظَنَّهُ بِالنَّاسِ حَازَ مِنْهُمْ الْمَحَبَّةَ» (کسی که نسبت به مردم خوش‌گمان باشد محبت آن‌ها را به سوی خود جلب خواهد کرد). (۳۸-۳۹) یکی از آثار باور دینی، خوش‌بینی به جهان خلقت و هستی است. ایمان به تلقی فرد مؤمن از جهان شکل خاصی می‌دهد، به این نحو که آفرینش را هدف‌دار و زندگی را معنادار می‌کند. از دیدگاه چنین

فردی هدف از زندگی خانوادگی رسیدن به تکامل و سعادت است. این طرز تلقی از جهان، دید انسان را درباره نظام کلی هستی و قوانین حاکم بر آن خوش‌بینانه می‌سازد. «قیافه دنیا در نظر مردم باایمان فرق می‌کند؛ چراکه مردم مذهبی به‌طورکلی قبول دارند که هر واقعه و امری که به زندگی آن‌ها ارتباط دارد، انعکاسی از مشیت الهی است» (۴۰)

همسری که با تفکر توحیدی به جهان می‌نگرد عالم را کلی به‌هم‌پیوسته، منظم و هدف‌دار می‌یابد که قوانین و دستورالعمل‌های آن مبتنی بر عدالت است؛ تمام جهان و پدیده‌ها را خیر محض دانسته و زمینه ترقی و تعالی را فراهم می‌بیند و معتقد است تنها چیزی که ممکن است سبب ناکامی او شود، سستی و کم‌کاری خود اوست. این اندیشه او را با خوش‌بینی و امیدواری به حرکت و جنبش وامی‌دارد و برای غلبه بر مشکلات احتمالی از هیچ تلاشی فروگذار نیست. اما درون اعضای خانواده بی‌ایمان پر از عقده، کینه و ناآرامی است. همسر به فکر اصلاح خویش و اعضای خانواده‌اش نمی‌افتد. اعضای این جامعه کوچک از زندگی لذت نمی‌برند و با مشاهده کوچک‌ترین مشکلی فریاد اعتراض آنان بلند می‌شود که چرا من باید دچار چنین مشکلاتی باشم. قرآن کریم نیز می‌فرماید: «هر کس از توجه و یاد من رو برگرداند، زندگی سخت و پر از فشاری خواهد داشت» (طه آیه ۱۲۴) بر اساس مفهوم و معنای این آیه شریفه زندگی خانوادگی برای اعضای مؤمن و خوش‌بین آن لذت‌بخش خواهد بود و شرایط سخت آن را نیز برای آنان قابل‌تحمل خواهد کرد. انسان مؤمن بر اساس ایمان به خدا، جهان را به نور حق و حقیقت روشن می‌بیند. این روشن‌بینی فضای روح و جان او را روشن می‌کند و در پرتو نور ایمان و عنایات خداوند متعال به حل مشکلات و برداشتن موانع پیشرفت می‌پردازد. برخلاف فرد بی‌ایمان که در مواجهه با سختی‌های زندگی دچار اضطراب و به‌هم‌ریختگی می‌شود و جهان در نظرش پوچ و تاریک به

تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین: مطالعه ای توصیفی

نظر می‌آید. چنین فردی به جای اینکه به تلاش و پیشرفت فکر کند، از زندگی ناامید و فضای مطلوب آن را به محیطی ناامن و ناکارآمد تبدیل می‌کند (۱۶)

امیدواری

فرد باایمان خوش‌بین، به نتیجه مطلوب تلاش‌های خود امیدوار است. در منطق مؤمن، خداوند به تلاش‌های او بی‌توجه نیست، بلکه دستگاه آفرینش و خالق آن، پشتیبان افرادی است که در راه حق و حقیقت و درستی و عدالت و خیرخواهی تلاش می‌کنند و معتقدند اگر «خدا را یاری کنید خداوند شما را یاری خواهد کرد» (محمد آیه ۷) و «اجر و پاداش نیکوکاران هرگز هدر نمی‌رود (توبه آیه ۹۰)

مؤمن به کمک خداوند امیدوار است و در بحران‌های زندگی و برای دست‌یابی به اهدافش دست‌یاری به سوی خداوند دراز می‌کند و این امید او را به اهدافش خواهد رساند. کمبودهای زندگی که برای بعضی دردناک و آزاردهنده است، در پرتو امید به یاری خداوند برطرف خواهد شد. این اطمینان و امید به آینده سبب می‌شود تا در مواجهه با مشکلات از پای نیفتد و با تلاش و همفکری با همسر خویش موانع را از پیش پای خود بردارند. در انجام هر فعالیتی دو چیز مهم و اساسی مایه سعادت انسان می‌گردد: اولی تلاش و دومی اطمینان به شرایط بیرونی برای به ثمر رسیدن تلاش‌ها. مؤمن درباره آنچه به خودش مربوط است تردید ندارد؛ اما آنچه انسان را در مورد اهداف و نتایج تلاش‌هایش در آینده به اضطراب و نگرانی می‌کشاند، بی‌اطلاعی از همراهی جهان خارج و مادی است. انسان بی‌ایمان نمی‌داند و برایش روشن نیست آیا کار خوب فایده دارد؟ آیا صداقت و امانت ثمربخش است؟ آیا با همه تلاش‌هایی که می‌کند وظایفی که انجام می‌دهد پایان کار محرومیت است یا موفقیت؟ ایمان مذهبی بر این اساس که انسان یک طرف معامله است و طرف دیگر آن خداوندی است

که به او ایمان دارد، دچار نگرانی از آینده نمی‌شود و اطمینان خاطر دارد خداوند هرگز او را تنها نخواهد گذاشت و در سختی‌ها دست او اعضای خانواده‌اش را خواهد گرفت. در نگاه انسان باایمان، هرچند او در ظاهر و از جهت مادی پیشرفت نکند، خداوند تلاش‌هایش را خواهد پذیرفت و از پاداش خود بی‌نصیب نخواهد گذاشت. آرامش چنین فردی سبب پدید آمدن آرامش در خانواده و سازگاری خواهد شد (16)

لذت معنوی

همسری که فلسفه ازدواج را سکون و آرامش وجود همسرش را عطیه‌ای الهی و خدمت به همسر را عبادت تلقی می‌کند در انجام هر فعالیتی و در خدمت به همسر یا خانواده تلاشی کرده و از لذتی بهره‌مند می‌گردد که با سایر لذت‌های مادی قابل مقایسه نیست. این روایات که پیامبر اکرم صلی‌الله علیه و آله فرمود: یا علی (ع) یک ساعت خدمت کردن در خانه از عبادت هزارساله و هزار حج و هزار عمره بهتر است، به خوبی گویای این امر است. در حدیث دیگری می‌خوانیم که امیرمؤمنان امام علی علیه‌السلام فرمود: روزی درحالی‌که فاطمه (س) نزدیک من نشسته بود و من عدس پاک می‌کردم، پیامبر صلی‌الله علیه و آله وارد شدند و فرمودند: ای ابالحسن! عرض کردم لبیک یا رسول‌الله! فرمود: آنچه می‌گویم بشنو زیرا من هیچ حرفی نمی‌زنم مگر اینکه به امر پروردگار است مردی که به زن خود در خانه کمک کند، خدا ثواب یک سال عبادتی را که روزها روزه باشد و شب‌ها به قیام و نماز ایستاده باشد به او می‌دهد. خداوند ثواب صابران و ثواب یعقوب و داود و عیسی علیهم‌السلام را به او عطا خواهد کرد. یا علی هر که در خانه در خدمت خانواده خود باشد و آن را ننگ نداند خداوند نام او جزو شهدا می‌نویسد و ثواب هزار شهید را در هر روز و شب برای او محاسبه می‌کند. برای هر قدمی که برمی‌دارد ثواب یک حج و عمره می‌نویسد و به هر رگی که در بدن اوست در بهشت

می‌شود، سازگاری را افزایش می‌دهد و عاملی است که افراد را در جهت کمال و بالندگی سوق می‌دهد (42).

کاهش ناراحتی‌ها

بشر در زندگی، خواه‌ناخواه، همچنان که خوشی‌ها، شیرینی‌ها، به دست آوردن‌ها و کام‌یابی‌هایی دارد، رنج‌ها، مصیبت‌ها، شکست‌ها، از دست دادن‌ها، تلخی‌ها و ناکامی‌هایی نیز دارد و روشن است که بشر موظف است با طبیعت دست‌وپنجه نرم کند و تلخی‌ها را به شیرینی تبدیل نماید؛ اما برخی از حوادث جهان مثل پیروی قابل‌پیشگیری یا برطرف ساختن نیست. انسان، خواه‌ناخواه به سوی پیروی گام برمی‌دارد، چراغ عمرش رو به خاموشی می‌گراید و ناتوانی، ضعف، پیروی و سایر عوارض چهره زندگی را دگرگون و فرد را ناراحت می‌کند. علاوه بر این، اندیشه مرگ و نیستی، چشم بستن از هستی، جدایی از کسانی که به آن‌ها دل‌بستگی داشته است، رفتن و جهان را به دیگران وا گذاشتن، به نوعی دیگر انسان را رنج می‌دهد و سبب از دست دادن امید به زندگی و بی‌رغبتی به کارها می‌شود (۱۶) ایمان مذهبی در انسان نیروی مقاومت می‌آفریند و تلخی‌ها را قابل‌تحمل می‌کند و انسان باایمان می‌داند هر چیزی در جهان حساب معینی دارد و اگر واکنش در برابر تلخی‌ها به نحو مطلوب باشد، به فرض اینکه خود این جبران‌ناپذیر باشد، به نحوی دیگر از طرف خداوند متعال جبران می‌شود.

سکینه (آرامش خاطر)

افراد مؤمن دارای نوعی آرامش و اطمینان‌اند که هرگونه وحشت و دودلی از آنان زایل می‌شود. این آرامش زاییده ایمان است. مؤمنان هنگامی که به یاد قدرت بی‌پایان خداوند متعال می‌افتند، مشکلات خود راحل شده می‌بینند. مؤمن همچون کسی است که بر تکیه‌گاهی استوار و پایه‌ای ویران‌نشدنی تکیه

شهری به او عنایت می‌کند. یا علی يك ساعت خدمت کردن در خانه از عبادت هزارساله و هزار حج و هزار عمره بهتر است. خدمت کردن به عیال از آزاد کردن هزار بنده و هزار جهاد و عیادت هزار بیمار و شرکت در هزار نماز جمعه و شرکت در هزار تشییع جنازه و سیر کردن هزار گرسنه و پوشاندن هزار برهنه گرفتن هزار اسیر در راه خدا بهتر است. ثواب خدمت کردن به خانواده از هزار دینار صدقه دادن به درویشان بهتر است. خدمت به عیال از خواندن تورات و انجیل و زبور و قرآن برای او بهتر است و از هزار اسیر که بخرد و آن‌ها را در راه خدا آزاد کند برتر است. برای او از صدقه دادن هزار شتر به نیازمندان بهتر است. از دنیا بیرون نمی‌رود مگر اینکه جای خود را در بهشت می‌بیند. یا علی هرکسی خدمت کردن به خانواده خود را ننگ نداند خداوند او را بدون حساب به بهشت داخل می‌کند. یا علی خدمت کردن به عیال کفاره گناهان کبیره است و غضب پروردگار را فرومی‌نشاند و مهریه او حورالعین است. حسنات و درجات را زیاد می‌کند. یا علی خدمت نمی‌کند عیال خود را مگر کسی که صدیق یا شهید باشد یا مردی که می‌خواهد خدا خیر دنیا و آخرت را به عنایت کند. (۴۱)

این لذت که به عمق روح و جان آدمی مربوط است از احسان و خدمت به همسر ناشی می‌شود، لذتی که از محبوبیت و احترام همسر و فرزندانش دریافت می‌کند عاملی مؤثر در ایجاد سازگاری است. لذت‌های معنوی از لذت‌های مادی، هم قوی‌ترند و هم پایدارتر. در زبان دین، از «طعم ایمان» و «حلاوت ایمان» یاد شده است. ایمان حلاوتی بیش از همه حلاوت‌ها دارد. لذت معنوی آنگاه مضاعف می‌شود که کارهایی از قبیل احسان و خدمت به اعضای خانواده از پیروی از حس دینی ناشی گردد و برای خدا انجام شود و در قلمرو «عبادت» قرار گیرد. بالاترین و بهترین تأثیر لذت معنوی کاهش و رفع اضطراب ناشی از عوامل درونی و بیرونی است. آرامشی که از لذت معنوی برای خانواده و اعضای آن حاصل

تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین: مطالعه ای توصیفی

زده و امور خود را بر معارف حق و اعتقادات شک و شبهه ناپذیر، مبتنی ساخته است. او در کارها طبق فرمان الهی اقدام می‌کند و چیزی را متعلق به خودش نمی‌داند تا ترس از بین رفتنش را داشته باشد. مؤمن از فقدان چیزی اندوهگین نمی‌شود و برای تشخیص خیر و شر دچار اضطراب و دودلی نمی‌گردد؛ اما شخصی که باور دینی را سرلوحه امور خویش قرار نداده است بفرموده قرآن کریم سوره زمر آیه ۲۹ مانند کسی است همچون افراد بی‌سرپرستی که به کارشان رسیدگی نمی‌شود و خیالات و احساسات شوم، از هر طرف بر آنان حمله و آن‌ها را دچار اضطراب شدید می‌کند (که خدا برای کفر و ایمان) مثلی زده (بیاموزید) آیا شخصی که اربابانی متعدد دارد همه مخالف یکدیگر (و هرکدام او را به کاری پرنج و زحمت می‌گمارند) با آن شخصی که تسلیم امر یک نفر است (که به او مهربان است و هیچ تکلیف سختی نمی‌کند) حال این دو شخص یکسان است؟ خدا را سپاس (که حالشان هرگز یکسان نیست) لیکن اکثر این مردم درک (این حقیقت) نمی‌کنند (زمر آیه ۲۹).

توکل

یکی دیگر از نتایج ایمان مذهبی، توکل بر خداوند است. توکل بر خداوند یعنی فرد در همه امور زندگی اعتماد و تکیه‌اش بر قدرت اوست (رعد آیه ۳۰) انسان باایمان، اداره جهان و تمام تغییر و تحولات آن را در تصرف خداوند و در احاطه اراده او می‌داند. انسان‌ها در رویارویی با حوادث و مسائل زندگی به دودسته عوامل نیازمندند: الف. اسباب و علل مادی در خارج؛ ب. شرایط روانی ویژه‌ای که به فرد کمک کند با مسائل بهتر مواجه شود. توکل بر خداوند هر دودسته شرایط را فراهم می‌آورد. گاهی ضعف اراده، ترس، دلهره و اشراف کامل نداشتن بر موقعیت‌ها موجب می‌شود فرد نتواند از روش‌های مناسب و مطلوب برای رویارویی با مشکل و حل آن استفاده کند. توکل

بر خدا باعث تقویت اراده و کاهش تأثیر عوامل مزاحم می‌شود و فرد را در کوشش برای حل مسائل زندگی و رسیدن به تعادل و سازگاری تواناتر می‌کند. اعضای خانواده در فرآیند زندگی با مشکلات و کاستی‌های متعددی روبه‌رو می‌شوند که گاهی عامل ناسازگاری در خانواده می‌شوند و حتی گاهی خانواده را با بن‌بست مواجه می‌کنند. در چنین اوضاعی که به ظاهر تمام اسباب و نشانه‌های مادی از حل نشدن مشکل حکایت می‌کند، توکل بر خداوند متعال سبب تقویت اراده و قوت قلب اعضای خانواده می‌شود و روزنه‌امیدی در برابر افراد می‌گشاید و گاهی اوقات مشکلات را از راه‌هایی حل می‌کند که به هیچ وجه به ذهن افراد خطور نمی‌کرده است (طلاق آیه ۲-۳) (۱۶)

پذیرش مقدرات الهی

یکی دیگر از آثار ایمان به خدا، تسلیم و رضا به مقدرات الهی است. رضایت دادن به مقدرات الهی و تسلیم بودن در مقابل آن، از آثار ایمان به خداوند است. پدید آمدن این حالت مبتنی بر فراهم شدن زمینه‌های شناختی و عاطفی است. فرد باید باور داشته باشد که همه رویدادهای جهان هستی منوط به اذن خداوند و قدرتی است که او به اسباب و علل می‌دهد (کهف آیه ۳۹-اسراء آیه ۲۰)

دست‌یابی انسان به این شناخت و آگاهی (که خداوند نه‌تنها به مصالح انسان آگاه‌تر است، بلکه خیرخواه‌تر از خود آن‌ها نسبت به خودش است)، سبب می‌شود فرد بپذیرد که همه حوادث در جهت خیر و صلاح انسان‌ها روی می‌دهد و از جهت عاطفی نیز از بروز حوادث راضی است و در مقابل خواست خداوند تسلیم است. این حالت به‌ویژه برای شرایطی سودمند است که حوادثی روی دهد که تلاش و خواست انسان‌ها در آن نقشی نداشته باشد. حوادثی مانند زلزله، مرگ عزیزان و بیماری‌های بی‌درمان غالباً از حیطة اختیار و اراده افراد خارج است. بروز این حوادث برخی خانواده‌ها را دچار

آسیب‌های اجتماعی جدای از تأثیر خانواده نیست. به همین خاطر است که گفته می‌شود، جامعه در صورتی سلامت است که از خانواده‌های سالم تشکیل شده باشد. خانواده، نظامی است که بیشتر از همه بر افراد و اعضای خودش تأثیر می‌گذارد و این خانواده است که رفتارهای انسان‌های درون خودش را ایجاد می‌کند. بسیاری از ناهنجاری‌های روانی و رفتاری انسان‌ها ریشه در خانواده دارد و درعین حال خیلی از دستاوردهای بشریت نیز از خانواده به دست می‌آید و خیلی از تحقیقات که اخیراً در زمینه خانواده انجام شده تکیه بر این دیدگاه دارند (۴۳).

انسان برای انتخاب سبک زندگی مبانی را در نظر می‌گیرد و بر اساس آن مبانی و مؤلفه‌ها، شیوه‌ای را برای زندگی برمی‌گزیند. نوع نگرش انسان و باورمندی وی، نقش بسیار مهم و قابل توجهی را در سبک زندگی ایفا می‌نماید. از سوی دیگر تعاملات میان افراد خانواده به‌عنوان یکی از هسته‌های اولیه اجتماع، متأثر از این انتخاب است. خانواده‌ای که در آن روابط میان زوجین بر مبنای دین شکل گرفته، در مقایسه با همسرانی که باورمندی و اعتقادی به مبانی دینی ندارند، در مواجهه با مسأله‌ای، در گونه متفاوت عمل می‌کنند. مؤلفه باور و اعتقاد دینی بر سلامت روابط میان زوجین از حیث معنا دهی به زندگی، اجرای وظایف و تکالیف توسط اعضای خانواده و مواجهه با مشکلاتی که در خانواده پدید می‌آید، بر سازگاری زوجین اثر می‌گذارند. برخورداری زن و شوهر از باورهای دینی مستحکم، در تحکیم روابط اعضای خانواده تأثیر بسزایی دارد و بی‌بهره ماندن بعضی خانواده‌ها از این باورها، در همه مراحل مشکلات متعددی در پی دارد که قرآن در سوره مبارکه سوره طه آیه ۱۲۴ از آن به زندگی تنگ و سخت یاد می‌کند. یاد خدا مایه آرامش جان، تقوا و شهادت است و فراموش کردن او مایه اضطراب و ترس و نگرانی است؛ بنابراین ترک باورهای دینی، آرامش و لذت را از زندگی سلب می‌کند و موجب اضطراب و

تنش و ناسازگاری می‌کند و گاهی ممکن است برخی از اعضا، دیگر اعضا را به سبب بروز مشکل سرزنش کنند و این امر نیز بر ناسازگاری‌ها می‌افزاید (۱۶) در چنین موقعیت‌هایی اعضای خانواده‌ای که در برابر قضای الهی تسلیم و راضی باشند، رویارویی آنان با مشکلات سهل‌تر خواهد شد. حالت رضایت باعث می‌شود اعضای خانواده بروز حوادث و مشکلات را مثبت و تکامل بخش بشمارند و زمینه سازگاری و پذیرش آن‌ها آسان‌تر فراهم شود.

امام صادق (ع) فرمود: سِرِّ طَاعَتِ خُدا صَبْرٌ وَ رِضَاٌ مِنْ خُدا است، نسبت به آنچه خوشایند بنده را یا بد آید و هیچ بنده‌ای از خدا راضی نباشد در آنچه خوش دارد یا بد دارد، جز آنکه برای او بهتر است هم در آنچه خوش دارد و هم در آنچه بد دارد. عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: «رَأْسُ طَاعَةِ اللَّهِ الصَّبْرُ وَ الرِّضَا عَنْ اللَّهِ فِيمَا أَحَبَّ الْبَعْدُ أَوْ كَرِهَ، وَ لَا يَرْضَى عَبْدٌ عَنْ اللَّهِ فِيمَا أَحَبَّ أَوْ كَرِهَ إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ فِيمَا أَحَبَّ أَوْ كَرِهَ». (۲۶)

در هر موجودی مرکز فرماندهی و کنترل، سر او است. این تشبیهی که امام صادق علیه‌السلام فرمودند نشان دهنده اهمیت صبر در راه خدا و راضی بودن به آنچه خدا مقدر فرموده، است. اطاعت از خدا بدون حالت صبر و رضا، مانند موجود بدون سر، بی‌اثر و ناقص است.

بحث و نتیجه‌گیری

در سبک زندگی اسلامی، خانواده از نظر تربیتی و اجتماعی جایگاهی بااهمیت بسیار دارد. از خانواده است که انسان‌ها قدم به دنیا می‌گذارند و جامعه از همین افراد تشکیل می‌شود. با توجه به اینکه نهاد خانواده، تولیدکننده نیروی انسانی است پس نهادهای اجتماعی نیز از خانواده نیرو جذب می‌کند و خانواده از ارکان و نهادهای اصلی هر جامعه‌ای حساب می‌شود. وجود مشکلات یا عدم وجود مشکلات در جامعه، نشان‌دهنده چگونگی احوال عمومی خانواده است و درواقع،

تأثیر باور و اعتقاد در سبک زندگی بر سازگاری زوجین: مطالعه ای توصیفی

حسرت می‌شود، هرچند فرد از مزایای مادی خوبی برخوردار باشد. پژوهش‌های روان‌شناختی متعددی تأثیر اعتقادات دینی بر کسب آرامش و دوری از تنش را نشان می‌دهند. (۲۲) مهم‌ترین باور دینی، ایمان به خدا و یکتاپرستی است. توحید و خداپرستی موجب می‌شود نگرش فرد به همه هستی و زندگی انسان، هدف‌دار و معنادار باشد و در رفتارها و زندگی خانوادگی با انسجام، وحدت رویه و آرامش عمل کند. "الذین آمنوا و تطمئن قلوبهم بذكر الله الا بذكر الله تطمئن القلوب". اطمینان به معنای سکون و آرامش است و اطمینان به چیزی به این است که آدمی با آن دلگرم و خاطر جمع شود (۴۴) توجه به صفات خداوند از جمله رحمت و مهربانی، قدرت بی‌پایان، حمایت و کافی بودن برای مخلوقات خود از جمله انسان‌ها، آثار مثبت و سازنده‌ای بر زندگی فردی و خانوادگی دارد و زمینه پیشگیری و حل بسیاری از مشکلات را فراهم می‌کند.

توجه به عدالت خدا و اینکه هیچ‌گونه ظلمی در حق هیچ موجودی نمی‌کند، زمینه شناختی برای مهار رفتاری اعضای خانواده فراهم می‌کند و هر چه این حالت قوی‌تر باشد مشکلات خانوادگی و فردی کمتر خواهد بود و چنین افرادی به ناظر و داور بیرونی برای حل مشکلات نیاز نخواهند داشت؛ علامه طباطبایی ره در تفسیر المیزان در ذیل آیه ۴۰ سوره مبارکه نسا می‌فرماید: "ان الله لا یظلم مثقال ذرة" کلمه (مثقال) به معنای وزن است و کلمه (ذره) به معنای کوچک‌ترین مورچه قرمز است و یا به معنای تک غباری است که در هوا معلق است و به چشم دیده نمی‌شود (۴۵). خدا حتی به اندازه سنگینی این چنین ذره‌ای هم به کسی ظلم نمی‌کند.

اعتقاد به نبوت و معاد از حیث فهم درست دستورات معصومین علیهم‌السلام و پیاده‌سازی در زندگی، نقش اساسی

در حل مشکلات خانوادگی دارد. اصل همانندسازی که در ضمن تقلید و الگوگیری از کودکی در انسان وجود دارد، عامل اساسی یادگیری است، به‌گونه‌ای که برای کودکان تقلید از الگوهای شایسته، هنگام حل مشکل یا در رویارویی با محیط اطراف، تأثیر بسیار مثبتی دارد. (۳۱)

رفتار اولیای دین و معصومین علیهم‌السلام از اولین تا آخرین مرحله زندگی خانوادگی درس‌آموز و بسیار راهگشا است؛ مانند گزینش همسر، مهریه و جهیزیه، مراسم ازدواج، آداب معاشرت در همه ابعاد، روش برخورد با فرزندان، همچنین برخورد با والدین و حتی آخرین دیدارها و توصیه‌ها در زندگی دنیا. بسیاری از مشکلات خانواده به عدم مهار رفتارهایی بازمی‌گردد که افراد را به تجاوز به حقوق و حریم دیگران، تحمیل و زورگویی به دیگران و پرخاشگری می‌کشاند. باور به معاد و یادآوری عذاب‌ها و عواقب بد تعدی به حقوق دیگران و عدم انجام وظایف تا حدودی زیادی جلوی رفتارهای نامناسب را می‌گیرد (مانند آیه ۶ سوره تحریم). در کلام معصومین (علیهم‌السلام) هم به عواقب بد رفتاری با همسر و بداخلاقی با خانواده اشاره شده است. رسول خدا (ص) به کسانی که همسر خود را سیلی می‌زنند هشدار سختی داده است: هر مردی که یک سیلی به همسر خود بزند، خداوند مأمور منابع آتش را امر می‌کند که هفتاد سیلی آتشین به او بزنند و هر مردی که دست در موهای همسر مسلمان خود کند و بکشد، میخ‌های آتشین بر کف دستان او زده می‌شود.

قال رسول الله ص: فَأَيُّ رَجُلٍ لَطِمَ امْرَأَتَهُ لَطْمَةً أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَلَكَ خَازِنَ النَّيِّرَانِ فَيَلْطِمُهُ عَلَى خُرِّ وَجْهِهِ سَبْعِينَ لَطْمَةً فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَأَيُّ رَجُلٍ مَنَعَهُ يَدَهُ عَلَى شَعْرِ امْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ سَمَّرَ كَفَّهُ بِمَسَامِيرٍ مِنْ نَارٍ... (۴۶)

References

The Holy Quran

1. Dekhoda A. Farhang motevaset Dekhoda. Daneshgah Tehran institute 1377
2. Ebne fares A. Mojam maghaeso loghah, tahghigh mohammad abdosalem harun, Qom, maktab alaalam aleslami, 1404
3. Bostani F. Farhang Abjadi. Eslami Tehran, second edition, 1375, p 475.
4. Toreihi, F, Majmaolbahrein, Thirdth edition, Mortazavi Tehran, 1375, vol 2, p83
5. Fazel ghane, H, A lifestyle based on Islamic teachings, Qom, Center for Islamic Research of Radio and Television, 1392, p 9
6. Moradkhani, A, Comparison of mental health, marital compatibility and marital intimacy between working and non-working women in Shiraz city, Published master's thesis, Islamic Azad University, Marovdasht branch, Faculty of Educational Studies and Psychology
7. Moien, M, Loghat nameh, Thirdth edition, Zarin, Tehran, 1386
8. Rasuli, R Soltani gard faramarz S, Comparison and examination of the relationship between religious orientation and religious beliefs with marital compatibility in students, Family Research Quarterly, number 32, p 427-439
9. Saberi firuzi, H, The effect of imagothrapy on the quality of marital relations and marital infidelity of couples in Marvdasht city, Unpublished master's thesis, Islamic Azad University, Marovdasht branch, Faculty of Educational Studies and Psychology.
10. Pur davoud, E, Ancient Iranian culture, asatir, tehran, 1386, p 62.
11. (Primmer, Justin (2018), "Belief", in Primmer, Justin (ed.), The Stanford Encyclopedia of Philosophy, Stanford, CA: The Metaphysics Research Lab, retrieved 2008-09-19)
12. Ahmadi, A, Discourse analysis of religious (Islamic) lifestyle in the thought of Supreme Leader Master's thesis, Shahid University, Tehran
13. Mahdavi Kani, Mohammad Saeed, (1386). Religion and lifestyle, Imam Sadegh (A.S.) University: 106
14. Mahdizadeh, H, Lifestyle becoming an independent knowledge, Surah magazine, number 5, 1390, p 103-104
15. Hajjani, E, Lifestyle and strategic studies, Institute of Strategic Research of Expediency Council, Tehran, 1391, p 7-8
16. Safuraee, M, The role of beliefs, insights and religious beliefs in family efficiency, Maarefat, 1390, number 163, p 53-65.
17. Mohammadi reyshahri, M, Basics of knowledge, Islamic Propagation Office, Qom, 1395
18. GHolparvar, M, Nadi, M, The mediating role of organizational loyalty in the relationship between work ethics and deviant behaviors in the workplace, Journal of Ethics in Science and Technology, vol 1, p 43-53
19. Rajab nezhad, M, Haji, Y, Mahdavi taleb, A, -Rajab nezhad, S, Investigating the Islamic lifestyle from the perspective of life in the Qur'an, Islamic Life Journal, 1391, vol 1, p 9-29
20. Kajbaf, M, Sajadian, P, Kaviani, M, Anvari, H, The relationship between Islamic lifestyle and happiness in the life satisfaction of Isfahan students Psychology and religion, 1390, vol 4, number 4, p 61-74
21. Kaviani, Mohammad, (2013). Islamic lifestyle textbook with prescriptive approach. Qom, Research institute of the field and university, 78
22. Salari far, M, An introduction to the family system in Islam, Hajar, Qom, 1396, p 69-73
23. Horeamele MH, Vasaelo alshieh ela tahsile masaelo shariah. Qom: Al-Bayt. 1414. vol 1, p 376.
24. Atarodi alkhhabushani, A, Mosnad alemam reza, Astan Qods Razavi, Mashhad, 1406, p 128
25. Majlisi, Mohammad Baqir, Bihar AlAnwar, second edition, Beirut: Dar Ihya Al-Tarath Al-Arabi, 1403 AH, vol. 5, p. 312
26. Kolini, Mohammad ibn Yaqub, AlKafi, edited by Ali Akbar Ghaffari and Mohammad Akhundi. fourth edition, Tehran: Dar al-Kitab al-Islamiyyah, 1407, vol. 1, p. 337
27. Tabatabai, Mohammad Hussein, Rasaele touhidi, Bustan ketab, Qom, 1388
28. Atarodi alkhhabushani, A, Mosnad alemam reza, Astan Qods Razavi, Mashhad, 1406, p 337.
29. Tabatabai, Mohammad Hussein, Almizan fi tafsire

- Qur'an, Fifth Edition, Modaresin, Qom, 1374, p 22-30
30. Kolini, Mohammad ibn Yaqub, AlKafi, edited by Ali Akbar Ghaffari and Mohammad Akhundi, fourth edition, Tehran: Dar al-Kitab al-Islamiyyah, 1407, vol. 1, p. 317
31. Biria, N, Psychology of growth with an attitude to Islamic sources, Nashr samt, Tehran, 1375, p555
32. SHahid sani, Z, Mascanol foaad enda faghdel ahabateva l olad, Basirati, Qom, first edition, Bitā, p 87
33. Tamimi Amadi, Abd al-Wahd, Gharr al-Hakam wa Darr al-Kalam, edited by Sayyid Mahdi Raja'i, second edition, Qom: Dar al-Kitab al-Islami, 1410 AH, p. 345
34. Nouri, Hussein Ibn Muhammad Taqi, Mustadrak al-Wasa'il wa Mustanbat alMasa'il, corrected by Al-Bayt (AS) Institute, Qom: Al-Bayt (AS) Institute, 1408 AH, vol. 11, p. 252
35. Mohammadi reyshahry, M, Mizanol hekmah, Darolhadis, Qom, 1416, first edition, vol6, p55
36. Leisy vaseti, A, Ounolhekam val mvaez, Mohaghhegh, hsani birjandi, H, Darolhadis, Qom, 1376, first edition, p228
37. Tamimi Amadi, Abd al-Wahd, Gharr al-Hakam wa Darr al-Kalam, edited by Sayyid Mahdi Raja'i, second edition, Qom: Dar al-Kitab al-Islami, 1410 AH, ghesar 21
38. Tamimi Amadi, Abd al-Wahd, Gharr al-Hakam wa Darr al-Kalam, edited by Sayyid Mahdi Raja'i, second edition, Qom: Dar al-Kitab al-Islami, 1410 AH, ghesar 14
39. Tamimi Amadi, Abd al-Wahd, Gharr al-Hakam wa Darr al-Kalam, edited by Sayyid Mahdi Raja'i, second edition, Qom: Dar al-Kitab al-Islami, 1410 AH, ghesar 1188
40. GHaeni, M, Gohare din dar maarefate osul va fruedin, Bija, Bina, 1368, p223
41. SHaeri, T, Jameolakhbar, Razi, Qom, 1363, p102-103
42. Motahari M. Ensan o iman moghadamehee bar jahan binieeslami. Sadra Tehran, 1396, 43.
43. Seidi, M, Taghi pour, E, Bagherian, F, Mansur, L, The relationship between the spirituality of the family and its resilience through the mediation of the quality of communication in the family, Psychological methods and models, 1390, number5, p 63-79
44. Tabatabai, Mohammad Hussein, Almizan fi tafsir alghoran, Fifth Edition, Qom: Islamic Publishing House, 1417 AH, vol. 11, p. 483
45. Tabatabai, Mohammad Hussein, Almizan fi tafsir alghoran, Fifth Edition, Qom: Islamic Publishing House, 1417 AH, vol. 4, p. 565
46. Nouri, Hussein Ibn Muhammad Taqi, Mustadrak al-Wasa'il wa Mustanbat alMasa'il, corrected by Al-Bayt (AS) Institute, Qom: Al-Bayt (AS) Institute, 1408 AH, vol. 14, p. 250

The Effect of Islamic Belief in Lifestyle on Couples' Compatibility: A Descriptive Study

Hajar Bakhtari Ebrahim Saraei^{1*}, Razia Jabreilzadeh²

Abstract

Introduction: The religious beliefs immensely affect the strength of the family foundation, and a plethora of research studies confirm a significant relationship between the two institutions of religion and the family. Since the ubiquitous culture in Iranian society originates from Islam, the purpose of this research is to study factors which in the shadow of the Islamic lifestyle makes couples compatible.

Materials and Methods: This qualitative research was conducted with descriptive and analytical methods, with the aim of determining the impact of belief in lifestyle on the compatibility of couples from Hadis and Koran verses, which is in the scope of applied research.

Results: Religious beliefs affect the compatibility of couples in three dimensions of giving meaning to life, performing tasks by family members, and facing problems that arise in the family.

Conclusion: The possession of strong religious beliefs of couples has a significant impact on strengthening the relationships among family members. Religious beliefs give meaning to a person's attitude towards existence and show unity and peacefulness in behavior, and provide the basis for preventing and solving many problems.

Keywords: Beliefs, Islamic Lifestyle, Couples' Compatibility

1*. Corresponding author. Assistant Professor, Department of Islamic Studies, Faculty of Refah, Tehran, Iran bakhtary110@ymail.com

2. Master's degree, family counseling department, Refah faculty, Tehran, Iran

